Nederlandse Melkveehouders Vakbond

nr. 271 | Januari 2022

KOEBONT

Ledenblad Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Gebiedsprocessen in de praktijk 5

Dubbelinterview: Caroline van der Plas en Derk Boswijk 8

Reactie column Melkvee Magazine door Erik Riphagen uit Heerde 15

LANDBOUW, NATUUR EN STIKSTOF IN HET REGEERAKKOORD

Half december 2021 is het nieuwe regeerakkoord gesloten tussen VVD, CDA, D66 en ChristenUnie.
In onderstaande tekst worden belangrijke onderwerpen uit dit regeerakkoord geciteerd, waarmee wij als melkveehouders direct te maken hebben en/of krijgen. Daartussen staan cursief en in groen geplaatst de eerste commentaren van NMV. In het regeerakkoord wordt tot onze ergernis niet gesproken over het inkomen voor de melkveehouder, maar wel over tal van "verdienmodellen" die door "de wijzen in Den Haag" voor ons zijn bedacht en die ze ons willen opleggen.

- In Nederland leven we in een van de meest vruchtbare, maar ook dichtbevolkte delta's ter wereld met een landbouwsector van wereldfaam. We willen onze unieke natuur beschermen, het verlies van biodiversiteit herstellen en perspectief bieden aan de agrarische sector. We investeren de komende jaren fors in een duurzame landbouw en in een robuust natuurareaal om weer tot een balans te komen. Om de natuur in Nederland in goede staat te brengen kiezen we voor een brede aanpak die zich richt op de verscheidenheid aan gebieden. Die aanpak richt zich niet alleen op stikstof, maar ook op de (Europese) normen en opgaven van de waterkwaliteit, bodem, klimaat en biodiversiteit. Een gedifferentieerde aanpak zal leiden tot grote aanpassingen in het landelijk gebied.
NMV: *Hier staat nogal wat. Het is dus niet alleen stikstof en natuur, het zijn ook de waterkwaliteit, biodiversiteit, enz. waar instrumenten als opkoop, grondverwerving en grondbank en de € 25 miljard voor worden ingezet.*

- Daarmee maken we gebiedsgericht inzichtelijk wat de perspectieven zijn voor verschillende vormen van landbouw.
NMV: *In de ene regio zal het regeerakkoord niet veel gevolgen hebben, omdat er bijvoorbeeld geen Natura 2000 in de buurt is. In een andere regio denken Rutte en zijn ploeg de hele landbouw en het hele gebied op de schop te moeten nemen. Wij zijn als NMV nu bezig om in kaart te brengen waar en hoe we onze melkveehouderij moeten beschermen tegen doorgeschoten beleid in die gebieden. We zullen onze leden in die regio's persoonlijk benaderen.*

- Omdat deze aanpak langjarig, voorspelbaar en coherent beleid vereist, stellen we een ruimhartig transitiefonds in. We zetten de transitie in naar kringlooplandbouw met een goed verdienmodel, zodat boeren in staat gesteld en maatschappelijk gewaardeerd worden om de benodigde verandering te realiseren, waarbij jonge boeren toekomst krijgen. Daarbij verwachten we een niet-vrijblijvende bijdrage van banken, toeleveranciers, de verwerkende industrie en de 'retail'.
NMV: *Dit is voortzetting van het beleid van het vorige kabinet; geen nieuwe dwingende maatregelen. Wij zijn als NMV niet tegen algemene principes als duurzaamheid en kringloop, maar wij staan pal voor de vrijheid van het individuele boerenbedrijf om binnen de wettelijke regels zijn eigen pad te kiezen (meer of minder grondgebonden, meer of minder natuur inclusief, wel of niet met niet-agrarische neventak zoals zorg, natuurbeheer, enz., enz.).*

Vervolg op pagina 2

Vervolg van pagina 1

- We brengen natuur en landbouw in balans door de transitie naar kringlooplandbouw voort te zetten op het terrein van voer, mest, bodem, pacht, dierenwelzijn en daarbij behorende innovaties. Met inzet van reststromen in veevoer, vervanging van kunstmest door organische mest en een grondgebonden melkveehouderij sluiten we kringlopen. Hierover worden afspraken gemaakt met toeleveranciers en de verwerkende industrie.
- We stimuleren nieuwe verdienmodellen zoals 'bio-based' bouwmaterialen, 'carbon credits' en stikstofbinding. Met langjarige overeenkomsten en een passende vergoeding vergroten we de mogelijkheden van (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer. We creëren een tussenvorm van natuur- en landbouwgrond: landschapsgrond. Hiermee en door uitbreiding van natuurareaal vergroten we het leefgebied van kwetsbare soorten en brengen we de doelen van de Vogel- en Habitatrichtlijn dichterbij.
  NMV: ***Dit wordt opletten. Wat bedoelt men precies met landschapsgrond? Is daar nog op te boeren? Kun je er nog mest op plaatsen? Blijft die grond in eigendom van de boer? Wordt het als natuur bestemd en heb je met je eigen grond de natuurbestemming dichter bij je bedrijf? Hier gaan we eens heel goed op broeden.***

- Een Nationaal Programma Landelijk Gebied pakt de uitdagingen in de landbouw en natuur aan met een transitiefonds waarin tot 2035 cumulatief € 25 miljard beschikbaar komt. In bestuurlijke afspraken met provincies worden voorwaarden vastgelegd aan het vrijgeven van rijksbudget. De Omgevingswet bevat het instrumentarium voor een onontkoombare aanpak voor natuurverbetering en een basis voor vergunningverlening. Met ecologische analyses stellen we vast wat nodig is om gebiedsgericht de opgaven ten aanzien van natuurherstel, klimaat en water te halen. Een ecologische autoriteit draagt zorg voor de wetenschappelijke en juridische borging van deze analyses. Een krachtige regie-organisatie ondersteunt dit proces en stuurt indien nodig bij. We maken per gebied ook inzichtelijk wat het toekomstperspectief voor de landbouw is.
  NMV: ***Het klinkt doortastend en € 25 miljard is veel geld, maar het zijn slechts woorden nu. Hoe, wat en door wie worden de ecologische analyses opgesteld? Hebben wij als boeren daar inzicht in? Worden we erbij betrokken? Veel vragen dus en die willen wij als NMV vooraf beantwoord hebben door de bewindslieden. Want als met die ecologische analyses de natuur-lat onrealistisch hoog wordt gelegd, omdat er onjuiste waarnemingen zijn gedaan of de landbouw subjectief als de grootste probleemveroorzaker wordt aangewezen, dan betalen we daar later een gigantische prijs voor.***
  De NMV wil de mogelijkheid voor boeren-belangenorganisaties om contra-expertise/second opinion in te zetten.

- We versnellen de doelstellingen in de wet stikstofreductie en natuurverbetering van 2035 naar 2030, waarmee dit in lijn komt met het advies van het adviescollege Stikstofproblematiek (commissie Remkes), waarbij alle sectoren hun evenredige stikstofbijdrage leveren. Ook in Europees verband zet het kabinet zich in voor stikstofreductie.
- Om op verantwoorde wijze stikstofruimte uit te geven, werken we met goed onderbouwde kaders en eisen aan vergunningverlening. De integrale aanpak biedt op afzienbare termijn de basis voor ruimere vergunningverlening. Daarin zitten onzekerheden, gezien de grootte en de duur van de transitie. Mocht dit leiden tot onbedoelde effecten, dan zal het kabinet deze effecten wegnemen met bestaand instrumentarium en waar nodig nieuw instrumentarium ontwikkelen.
- In de gebiedsgerichte aanpak kunnen extensivering, omschakeling, innovatie, legalisering en verplaatsing helpen bij versnelling van verduurzaming in de landbouw. Daarbij wordt rekening gehouden met natuurlijk verloop in de sector. In gebieden waar de opgave tot emissiereductie en natuurherstel dermate groot is dat vrijwilligheid niet langer vrijblijvendheid betekent, gaan we op het boerenerf het gesprek aan om samen te zoeken naar de mogelijkheden.
  NMV: ***Dit zijn onduidelijke teksten en die kunnen in de praktijk fout ingevuld en uitgevoerd worden. Hier zal het kabinet toch vooraf duidelijkheid over moeten bieden. Aan een politieke onderhandelingstafel kom je hiermee weg, maar niet in een zaal vol boeren. De NMV gaat hierover bij het kabinet om opheldering vragen.***

- Met een grondbank vergemakkelijken we de instap voor jonge boeren en het vinden van ontwikkelruimte. Deze grondbank geeft vrijkomende grond uit voor het extensiveren, omvormen en verplaatsen van bedrijven van boeren die graag door willen en voor natuur.
  NMV: ***De € 25 miljard: ca. 6 miljard voor uitkoop en daarmee heb je het over 2000 tot 3000 bedrijven in de veehouderij, 6 miljard voor afwaardering grond (naar landschapsgrond e.d.) en dan heb je het over 100.000 tot 150.000 ha. Diverse miljarden voor een grondbank voor verplaatsers en 1 miljard voor innovatie. Uit de redactie van het regeerakkoord valt op te maken dat er discussie is geweest over de bestemming van de 100.000 tot 150.000 ha grond die met de miljarden gekocht moet worden, respectievelijk afgewaardeerd. Nu is het zo dat de met belastinggeld gekochte***

gronden niet alleen bij de landbouw blijven (zou heel logisch zijn want men wil in Den Haag toch extensivering en grondgebondenheid?), maar ook voor uitbreiding van natuurgebieden. Dus worden twee grepen uit het landbouwareaal in Nederland gedaan: voor de nieuwe uitvinding landschapsgrond en voor uitbreiding van de natuur. Dat wij knokken voor voorrang voor boeren (per gebied/regio en voor verplaatsing) is logisch.

- We versterken de positie van de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA). Dit vraagt een aanzienlijke publieke investering in de publieke taken van de NVWA. Keuring en toezicht worden gescheiden. Daarnaast ambiëren we voor de retribueerbare activiteiten kostendekkende tarieven. We hervormen het tariefgebouw om te komen tot arrangementen en abonnementen die differentiëren naar bedrijfsgrootte en die goed gedrag en naleving belonen.
- We intensiveren de ingezette omslag naar geïntegreerde gewasbescherming door het stellen van tussendoelen, bevorderen van innovatie en precisielandbouw, stimuleren van groene alternatieven en loskoppelen van verkoop en advies. We stemmen de normen voor het gebruik van middelen af op de Kaderrichtlijn Water. We doen onderzoek naar gezondheidseffecten bij boeren en omwonenden.
- In navolging van het advies van de Raad voor Dieraangelegenheden (2020) nemen we in overleg met boeren, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere 'stakeholders' het initiatief tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Daarin maken we tevens afspraken over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning. Dit convenant vormt de basis van wetgeving die de komende kabinetsperiode in werking treedt voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid.
  NMV: *Hier moeten we alert op zijn. De koe- en kalfdiscussie en het onthoornen zal hier ongetwijfeld bij gehaald worden.*

- Samen met ketenpartijen en de Autoriteit Consument en Markt maakt de overheid bindende afspraken om de positie van de boer in de keten te versterken. We verwachten een niet-vrijblijvende bijdrage van banken, toeleveranciers, de verwerkende industrie en de retail. Waar nodig worden afspraken juridisch geborgd.
  NMV: *Hier kunnen wij niet tegen zijn. Het is een belangrijk punt en dit speelt al decennialang. Maar de tekst wijst erop dat er niet echt doorgepakt gaat worden.*

- Van supermarkten verwachten we transparantie over de wijze waarop hun gehele assortiment aantoonbaar duurzaam en diervriendelijk wordt, inclusief duurzaam inkoopgedrag en een eerlijke prijs voor boeren. We onderzoeken op welke wijze een bijdrage van de consument aan de verduurzaming van de landbouw vormgegeven zou kunnen worden. Om bewuste keuzes te stimuleren wordt in Nederland geproduceerd voedsel voorzien van een herkomstetiket. De overheid committeert zich bij haar inkoop aan duurzaam en lokaal geproduceerd voedsel.

NMV: *Samengevat: mooie en soms goede woorden over het belang van de sector. Het woord inkomen komt in het verhaal echter niet voor. Het lijkt dat de politiek bij boeren niet aan inkomen denkt, maar aan nieuwe verdienmodellen. Hoezo? Het gaat er toch in eerste instantie om dat de melkveehouder met het vee en het prachtige zuivelproduct melk een goede boterham kan verdienen? Daar is het om begonnen en daar werken boeren en boerinnen 7 dagen in de week voor. Als men natuurbeheerder of zorgverlener had willen worden, had men daarvoor gekozen. Er is niks mis met een neventak en neveninkomsten, maar de politiek moet dat niet opvoeren en promoten om een echt probleem - te weinig inkomen uit de primaire tak door de stapeling van overheidsvoorschriften - weg te moffelen. De gretigheid waarmee in de politiek over nieuwe verdienmodellen wordt gesproken illustreert dat wel. Er staan nog heel veel vragen open over wat er nu precies in de gebieden gaat gebeuren, wat er met de € 25 miljard gaat gebeuren, over wat/hoe het met die 100.000 tot 150.000 ha grond zal gaan en wat er (over) blijft voor de agrarische sector.*

Uw NMV zit er bovenop: wij houden u op de hoogte!

Zienswijze op omgevingsvisie

Tip!

Elke gemeente moet uiterlijk in 2024 haar omgevingsvisie hebben vastgesteld. Zo'n 50 gemeenten hebben hun omgevingsvisie al vastgesteld, maar de meesten moeten dat nog gaan doen. NMV heeft samen met LTO-Noord en POV een zienswijze ingediend op de omgevingsvisie van de gemeente Bronckhorst. Misschien is er in uw gemeente ook een omgevingsvisie waarop u kunt reageren. Niet elke gemeente communiceert open over de op handen zijnde plannen. Blijf op de hoogte waar de gemeente mee bezig is: ze hebben een besluit genomen voordat u het in de gaten heeft!

Derogatie 2021

De maand januari is belangrijk voor de afwikkeling van de derogatie over 2021. Bij de afronding van het bemestingsplan over 2021 is het volgende van belang: qua zuivel dient ook de melk die niet is afgeleverd meegenomen te worden in de melkproductie. Bij de voorraden mest mag u geen forfaitaire gehaltes gebruiken en dient u de analyses te gebruiken als u eerder mest bemonsterd afvoerde. Als u door meer melk dan begroot of dunnere mest in de opslag heel anders uitkomt met de mestboekhouding zal het overschrijden van gebruiksnormen tot hoge boetes leiden. Dan wordt op een derogatiebedrijf de derogatie ingetrokken en moet u met 170 kg per hectare rekenen.
Veel vragen over het aantal uren weidegang en de hoeveelheid geproduceerde melk komen terug in de gecombineerde opgave en worden gebruikt voor controles van de Meststoffenwet.
De aanvullende bedrijfsgegevens over 2021 moeten weer aangeleverd worden, op het gebied van de voorraden vaste mest, drijfmest en de bijbehorende hoeveelheden stikstof en fosfaat. Het tijdig aanleveren van deze informatie is een derogatievoorwaarde.

Derogatie 2022

Helaas liet de minister op de valreep weten dat de EU nu nog geen derogatie verleent voor 2022, terwijl dit geheel in strijd is met de kringloopgedachte en de wens om minder fossiele brandstof voor bijvoorbeeld kunstmest te gebruiken. De waterkwaliteit is juist onder derogatiebedrijven het allerbeste en het mag niet zo zijn dat kleine probleemgebieden de derogatie in de weg zitten. Normaliter moeten de bodemanalyses voor de derogatie voor 1 februari zijn genomen, voor fosfaat is dat voor 1 mei. Nu er nog geen derogatie over 2022 is verleend kunt u in de maand januari nog geen derogatie aanvragen. Als u gebruikmaakte van derogatie dan kunt u de voor- en nadelen van derogatie eens goed naast elkaar zetten voor uw bedrijfssituatie of een bemestingsplan over 2022 maken met en zonder derogatie. Als de derogatie laat wordt afgegeven kan dat tot hele vervelende situaties leiden. Op de site van RVO kunt u veel meer lezen over de derogatievoorwaarden en dergelijke.

Real time elektronisch Vervoersbewijs Dierlijke Mest

Dit systeem bevindt zich in de testfase. Het werkt met een vooraanmelding en wordt in 2022 toch nog niet ingevoerd voor niet bemonsterde boer-boer transporten.

Forfaitaire excretienormen melkvee uitgesteld

Volgens de Kamerbrief van 24 december jl. wordt de doorvoering van het voorgestelde verfijnde systeem van stikstof- en fosfaatexcretienormen voor melkvee in elk geval nog een jaar uitgesteld. Al eerder is geadviseerd om de forfaitaire excretienormen van stikstof en fosfaat te actualiseren en uit te breiden van de huidige productieklassen van 5.624 tot 10.624 naar 3.000 tot 13.000 kilo melk per koe per jaar. Dat advies kwam van de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM). Schouten schrijft: “In het advies is echter nog niet meegenomen de door het Centraal Veevoeder Bureau (CVB) aangekondigde aanpassing van voederbehoeftenormen voor melkvee en voederwaarden van voedingsmiddelen, die waarschijnlijk begin 2022 gepubliceerd zal worden. De CDM adviseert om na die publicatie een aanvullende update van de nu geadviseerde excretienormen uit te voeren, welke dan meegenomen kan worden bij de actualisering per 1 januari 2023”. Dit betekent dat melkveebedrijven met een hogere melkproductie dan 10.624 kilo melk per koe, in 2022 de forfaitaire excretie van het laatstgenoemde niveau mogen gebruiken.

Melden van snijmais op zand- en lössgrond

Aanmelden maispercelen op zand- en lössgrond moet voor 15 februari 2022. Heeft u percelen die hieronder vallen en wilt u hierop mais telen, dan wordt er van u verwacht dat u dit voor genoemde datum aanmeldt bij RVO. Het niet tijdig aanmelden is een overtreding. Omdat het in de praktijk soms pas na 15 februari duidelijk wordt op welke percelen u mais gaat telen, is het mogelijk om een al gedane melding uiterlijk op 14 maart te wijzigen. U kunt dan alleen van mais naar gras en niet meer van gras naar mais. Bij twijfel dus de percelen wel opgeven voor mais en deze percelen, indien nodig, uiterlijk 14 maart terugzetten naar gras. Het gaat niet alleen over de registratie in “mijn percelen”, maar ook over een aparte melding.

Gebiedsprocessen in de praktijk - Jitte Ketelaar

Veel mensen denken dat de overheid het goed met ze voor heeft. Dat is niet zo. Je moet vooral voor jezelf zorgen. Een gebiedsproces kan wel 10 tot 20 jaar duren en kost heel veel tijd, energie en frustratie. Het levert niet voor iedereen een goede afloop op. Voor ons bedrijf heeft het gelukkig wel goed uitgepakt.

Ecologische Hoofd Structuur

Maatschap Mulder en Ketelaar kon buitendijks grond pachten in Hallum (Fr.). De koeien kwamen, er werd quotum gekocht en zo begonnen ze hun eigen bedrijf. Al na 1,5 jaar kwam de EHS op de buitendijkse grond, waarbij er volledige herinrichting moest komen ten gunste van de vastelandskwelders. De grond werd via een list verkocht aan natuurorganisaties, de eigenaar van het bedrijf dat we pachtten werd uitgekocht en wij werden "mee verkocht". Daardoor was "ons" bedrijf ineens eigendom van het It Fryske Gea. We waren rechteloos geworden en wisten zeker dat we weg moesten.

Een van de grootste problemen was: bij de provincie en op plannen kun je geen bezwaar maken. We hebben 10 jaar lang gevochten, procedures gevoerd, naar de Raad van State geweest om positie te krijgen als pachter en om eruit te komen. It Fryske Gea had het gebied gekocht met EU-geld, waarbij de voorwaarde was gesteld dat ze verkweldering moesten toepassen. Brussel kwam kijken omdat er niks gebeurde, als er niet snel werd begonnen met de verkweldering moesten ze de subsidie terugbetalen. Toen bleek dat ze niet aan de voorwaarden voldeden konden wij eindelijk bezwaar maken. Na dat bezwaar kon It Fryske Gea ons niet langer dwarszitten, want ze wilden dat EU-geld natuurlijk niet terugbetalen. Zo kwam er eindelijk schot in de zaak en wilden ze plotseling wél meewerken aan bedrijfsverplaatsing. Ze hadden het ook in financieel opzicht veel beter op een eerder moment kunnen oplossen. Maar daar maakt onze overheid zich totaal niet druk om.

Het volgende gebiedsproces

Op het nieuwe eigen bedrijf in Winsum (Gr.) werd ruilverkaveling uitgevoerd. Hier en daar kronkelden wat strookjes natuur door het gebied op grond die niet was aangekocht door de ruilverkavelingscommissie. Toen startte er weer een gebiedsproces om natuur te maken voor weidevogels. Daar zat natuurlijk niemand op te wachten. Met 7 boeren hadden we hetzelfde belang en hebben we ons verenigd. Samen hebben we een deskundige tussenpersoon in de arm genomen die onze belangen super behartigde. Op die manier was er gezamenlijk resultaat te behalen. In zijn voormalige functie van staatssecretaris heeft Henk Bleker toentertijd in Den Haag gezegd dat de overheid eens moest ophouden met de aankoop van EHS-gronden en die eerst eens moest gaan inrichten. Dat heeft ertoe geleid dat de provincies een herijking hebben gemaakt: waar maken we wel of geen natuur. Onze deskundige heeft ervoor gezorgd dat we de grond, die zelfs al een natuurfunctie had, terug konden kopen en konden terugbrengen naar landbouwgrond. Vooraf wisten we natuurlijk niet hoe dat proces zou aflopen, achteraf zijn we zeer tevreden met het resultaat.

Landbouw in gebiedsprocessen

Voordat de gebiedsprocessen beginnen moet eerst de vergunningsverlening voor PAS-melders worden afgewerkt, zoals voormalig minister Carola Schouten binnen haar ambtstermijn had toegezegd. De NB-vergunningen voor deze PAS-melders moeten geregeld worden, die boeren zitten daar al jaren op te wachten. En zonder NB-vergunningen krijgen ze ook geen financiering van de bank. Deze gedupeerden moeten zo snel mogelijk weten waar ze aan toe zijn en zeker voordat er weer een ander proces begint. In het regeerakkoord staat dat er heel veel miljarden worden uitgetrokken voor gebiedsprocessen. Daarom is het heel belangrijk dat er nu al duidelijkheid komt: wat zijn de opdrachten ter plaatse en hoe komt de landbouw voor in die plannen? Als er staat dat de agrarische sector moet blijven bestaan, dan wordt daar ook wat

aan gedaan. Er moeten specifieke speerpunten voor de landbouw komen met gedetailleerde vastlegging van de afgesproken regelingen. Anders worden we als boeren uitgerookt.

Beheer naar de boeren

Het allerbelangrijkste punt is misschien wel dat provinciale overheden heel veel geld kunnen krijgen en daaromheen een gebied gaan bedenken. Normaal gesproken is het zo: we hebben een plan dat heel goed in een bepaald gebied zou passen. Daar wordt dan overheidsgeld voor vrijgemaakt. Maar zo gebeurt het straks niet. Natuurdoeltypes worden toegevoegd om maar veel geld te krijgen. Een heel gevaarlijk proces dus, dat bijna niet te volgen is als boer, maar wel enorme impact gaat hebben op ons voortbestaan. Als boeren moeten we zelf het beheer krijgen over de huidige landbouwgronden. De grond moet in een pot worden gestopt van waaruit we als boeren onderling kunnen uitwisselen. Zoals het er nu uitziet gaan anderen voor ons bepalen onder welke voorwaarden wij op onze eigen grond ons bedrijf moeten runnen. Dat moeten we nooit laten gebeuren!

Opnieuw explosie in rundveestal, het leek wel "carbidschieten op stal"

Onderzoeksraad voor Veiligheid erkende extra risico bij toepassing emissiearme stallen

Begin januari vond er op een bedrijf in Maarsbergen een explosie plaats in de rundveestal. Volgens uitingen in de media "kan een vonkje van de elektrische mestmixer de explosie hebben veroorzaakt" volgens een furieuze melkveehouder. Zo'n 20 koeien die daardoor in de put raakten konden gelukkig allemaal worden gered en herstellen hopelijk snel. Een gezinslid dat de explosie in de stal zag gebeuren bleef wonder boven wonder ongedeerd.

Mogelijke oorzaken

Volle mestputten kunnen een groter risico vormen voor het ontstaan van een explosie. Bij het mixen en overpompen komen er mestgassen vrij. Bij emissiearme vloeren kan het gas nauwelijks of niet ontsnappen, zoals dat bij een roostervloer wel het geval is. Als er schuim op de mest staat, zit daar explosief methaangas in. Als de putten voller zitten wordt het schuim tegen de dichte(re) vloer gedrukt en is er nog minder ruimte voor luchtverplaatsingen in de put. Tijdens het mixen breekt het schuim en komt het lichte methaangas vrij. Dat zoekt het hoogste punt, vaak zijn dat de boxen. Van alle elektrische apparaten stelt men dat die kunnen vonken en een groter risico kunnen vormen in een afgesloten drijfmestkelder waar de druk niet weg kan bij een calamiteit. Als er een vonk in de mestkelder komt, kan de druk bij een afgesloten vloer niet weg en kan er een explosie ontstaan.
Omdat methaangas zeer snel ontbrandt, ontstaat er door dit gas grote(re) schade. De praktijk laat zien dat de hogere boxdekken als eerste de lucht in gaan bij een stalexplosie. Mogelijk is dat omdat lichtere mestgassen het hoogste punt opzoeken volgens een oud onderzoek van de arbeidsinspectie/GD.

Volgens diverse openbare bronnen ging het in dit specifieke geval juist niet om werkzaamheden/klussen tijdens de explosie, maar om het gebruik van een elektrische mixer. Het melkveebedrijf beschikte over een volledig gesloten betonvloer waarbij de mestput meerdere malen per week elektrisch gemixt moest worden. De vaste mest wordt van de vloer geschoven en de dunne fractie gaat door kleine gaatjes in de betonvloer naar de mestkelder. Bij dergelijke bedrijven wordt over het algemeen automatisch gemixt en is niet alleen de vloer, maar zijn ook de putdeksels continue afgesloten (zoals bij een carbid bus) en kan de druk helemaal nergens heen, met een explosie tot gevolg.

Dit geval vraagt volgens de NMV om een herziening van de bevindingen van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid. Die was eerder van mening dat er nauwelijks vonken in een afgesloten mestkelder zouden kunnen komen. Te meer omdat blijkt dat het volledig afsluiten van mestkelders volgens richtlijnen mestbassins 1992, publicatie VROM/LNV 1994 niet was toegestaan. Deze regels die dienen om het explosierisico te verminderen ten gunste van de veiligheid van mens en dier zijn verdwenen uit het activiteitenbesluit, dat gericht is op het vasthouden van mestgassen.

Voorzorgsmaatregelen

- Probeer te mixen wanneer de put niet al te vol is.
- Pomp als het mogelijk is tijdig mest over, zeker bij emissiearme vloeren.
- Als er schuim in de put staat is extra voorzichtigheid geboden omdat daar methaangas inzit dat snel kan ontbranden of exploderen.
- Let tijdens het mixen op de weer- en windomstandigheden, ook voor de veiligheid van de dieren.
- Gebruik tijdens het mixen zo min mogelijk elektrische apparaten zoals de mestrobot.
- Neem voorzorgsmaatregelen bij kluswerkzaamheden in de stal.
- Dit specifieke geval kan, als het aan NMV ligt, gaan leiden tot een praktisch advies om alle mixgaten tijdens het mixen niet meer volledig af te sluiten, maar te voorzien van een open rooster. Daarmee regelt u dat tijdens het mixen de lucht in de mestkelders zoveel mogelijk tussen alle compartimenten kan circuleren en de druk wel weg kan op een aantal plaatsen. Als u niet mixt zou het advies van de NMV zijn om de roosters van het mixgat af te dekken met een rubbermat. Dit advies geeft uitvoering aan de richtlijn zoals die in het verleden van kracht was op mestkelders.

Het mag niet zo zijn dat een boer onder dwang een EA-systeem met meer explosierisico moet aanschaffen.

NMV

Melkveehouders moeten erop kunnen vertrouwen dat de verplicht gestelde peperdure stalsystemen van de RAV-lijst onder gewone omstandigheden veilig voor mens en dier én juridisch houdbaar zijn. Volgens NMV moeten de afsluitingen tijdens het mixen komen te vervallen en moet er meer onderzoek komen naar welk effect langdurige opslag heeft op mest. In maart vorig jaar hebben we daarover in een ledenbericht en op de website gemeld "Onderzoeksraad voor veiligheid erkent extra risico bij toepassing emissiearme stallen". NMV zal weer aandringen op herziening van de veiligheid, niet alleen bij brand, maar ook het explosiegevaar.

Kijk op onderstaande link voor meer informatie:
https://nmv.nu/onderzoeksraad-voor-veiligheid-erkent-extra-risico-bij-toepassing-emissiearme-stallen/

Meer informatie over de explosie van begin januari:
https://www.melkvee.nl/artikel/444862-explosie-mestkelder-emissiearme-vloer-het-is-net-carbidschieten/

Kentekens trekkers

Wij hopen dat het gelukt is om uw aanvragen voor 1 januari 2022 bij RDW te melden. Het RDW heeft wat achterstand in de verwerking van de aangemelde landbouwvoertuigen.
Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft bekendgemaakt dat de politie tot 1 juli 2022 geen boetes zal uitdelen voor (land)bouwvoertuigen en rijdend werkmaterieel (MMBS) die nog geen kentekenbewijs hebben.

Tegemoetkoming gewasschade hoogwater Maas

Afgelopen zomer waren er ongekende overstromingen in Duitsland, België en Zuid-Nederland. Gelukkig waren er in Nederland nauwelijks verdrinkingen en konden veel boeren burgers helpen bij de evacuatie. Wel was er veel gewasschade. Er wordt in januari 2022 verwacht dat boeren met zomerschade in het stroomgebied van de Maas zich eenmalig kunnen melden via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Eerst was het rampgebied beperkt tot Limburg. Het gebied voor ernstige gewasschade is uitgebreid vanaf Boxmeer tot Geertruidenberg. De RVO maakt zo snel mogelijk bekend hoe ondernemers zich kunnen aanmelden voor deze tegemoetkoming. Dan starten ook de taxaties. De hoogte van de tegemoetkoming is vergelijkbaar met de bepaling teelplanschade in de Wet Tegemoetkoming Schade.

https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/afhandeling-schade-wateroverlast-limburg-en-noord-brabant/financiele-steun-voor-getroffen-inwoners-en-ondernemers-in-limburg-en-noord-brabant

Bordjes bij weilanden tegen neosporabesmetting

De NMV heeft bordjes met het verzoek aan hondeneigenaren om hun hond niet in de wei te laten lopen. De bordjes, kunnen bij de weides worden opgehangen. Deze zijn bedoeld om de verspreiding onder koeien van de parasiet Neospora caninum tegen te gaan.

U kunt deze bordjes bij NMV bestellen. De prijs is € 7,50 per stuk
De totale verzendkosten zijn € 4,55 euro. Bij grote aantallen worden de pakketkosten van PostNL aangehouden.
Wilt u bestellen? Stuur dan een e-mail naar info@nmv.nu met uw naam, adres en het aantal bordjes.

AGRISUN
www.agrisun.nl

MAINEnergie
088 - 08 09 100 of
sales@mainenergie.nl

GGI Holland
Genetics Made in Germany
www.ggi.nl

BOUT
advocaten
www.boutadvocaten.nl

Schutte
agrarisch vastgoed
www.schutte-agra.nl

Dubbelinterview: Caroline van der Plas en Derk Boswijk

Coalitie en oppositie: wat zijn de raakvlakken en waar knettert het?

Caroline van der Plas is medeoprichter en boegbeeld van de BoerBurgerBeweging en Tweede Kamerlid sinds 2021. Ze komt actief op voor de belangen van de agrarische sector en het platteland. Omdat zij een eenpersoonsfractie is, is zij woordvoerder van alle commissies in de Tweede Kamer.
Derk Boswijk zit namens het CDA in de Tweede Kamer. Hij is woordvoerder voor o.a. Landbouw, Natuur & Visserij (incl. stikstof) en is Tweede Kamerlid sinds maart 2021.

Regeerakkoord: waar ben je trots op? Wat vind je positief? En wat vind je minder goed?

Caroline: Het is niet mijn regeerakkoord, maar we zien wel dat er een aantal punten van BBB in zijn verwerkt. Dat is positief. Wat ik niet begrijp, is dat er heel veel geld op de plank ligt om boeren uit te kopen, terwijl we niet eens weten wat de exacte staat van de natuur is in veel natuurgebieden. Er is geen data van bodemanalyses van de laatste 30 jaar. Minister-president Rutte gaf zelf in het debat over het regeerakkoord aan dit ook niet te weten. Hij moest zich nog laten adviseren. Ik zou zeggen: laten we eerst wetenschappelijk onderzoek uitvoeren. Of gaan we heel veel geld uitgeven voor iets dat we niet zeker weten? Dit zijn rigoureuze maatregelen, daar ben ik heel erg kritisch op.

Derk: We zijn trots op het grote belang van de agrarische sector, de sociale cohesie en de belangrijke rol van het platteland. Het is goed dat we fors geld uittrekken voor niet alleen de uitkoop van boeren die willen stoppen, maar ook voor innovatie, verdienmodellen, etc. Als we de agrarische sector niet belangrijk vonden, dan staken we er niet zoveel geld in. Per gebied moet een wetenschappelijke commissie bekijken wat de staat van de natuur ter plekke is.

Caroline: Boeren zijn niet tegen regels, maar wel tegen onrecht. Uitkoop van boeren heeft ook gevolgen voor de maatschappij. Wat ik raar vind, is dat er geld is gereserveerd voor uitkoop, maar nu moet er eerst nog naar de natuur worden gekeken.

Derk: Die zorgen zijn helemaal terecht. Wij zien dat boeren het beste voorhebben met de aarde en met de dieren. Over de staat van de natuurgebieden weten we niet alles, maar ook niet niks. In sommige gebieden is de agrarische sector te intensief, met te veel industrie en verkeer.

Caroline: Toch zeggen we niet tegen de industrie dat ze dicht moeten of dat het verkeer moet stoppen.

Derk: Dat weerleg ik wel: de maximumsnelheid is verlaagd. In het coalitieakkoord staat duidelijk dat alle sectoren evenredig langs de lat worden gehouden. Ook bij Tatasteel en Schiphol gaat wel wat gebeuren.

Caroline: Boeren worden uitgekocht, maar dat is niet letterlijk gezegd over de industrie. Schiphol kan reductie onder voorwaarden aanpakken, dat kan bij boeren veel minder. Rob Jetten is nu minister voor Klimaat en Energie, daar maak ik mij zorgen over. Hij heeft in een discussie aangegeven dat hij niets ziet in innovaties voor de veehouderij, biologisch kan nog, maar verder moeten we volgens hem de veestapel halveren. Daarentegen wordt er wel veel geld gestoken in industrie en infrastructuur. Daar zijn de boeren niet bij gebaat.

Derk: Gebiedsgericht beleid gaat over alle sectoren: extensiveren, innoveren, verplaatsen en uitkopen. We gaan niet alle boeren uitkopen in gebieden: wie zorgt er dan nog voor het voedsel en voor het landschap? Er komen opkoopregelingen voor bedrijven die toch te intensief zijn in sommige gebieden. Op dit moment zijn er meer boeren die daar gebruik van willen maken dan dat er budget voor is. Het is niet aantrekkelijk om in de agrarische sector te werken. We hebben zorgen dat we over 10 tot 15 jaar een tekort aan boeren hebben.

Derk:
"We hebben zorgen dat we over 10 tot 15 jaar een tekort aan boeren hebben"

Het is ook niet aantrekkelijk gemaakt om in de sector te werken!

Caroline: Dat komt omdat er alleen maar op de boeren wordt ingehakt: CO2, stikstof, dieren, mest.... De boeren krijgen alleen maar bagger over zich heen. Het is niet aantrekkelijk om boer te worden en de politiek is daar medeverantwoordelijk voor. Vrijwillig uitkopen is geen probleem, maar gedwongen uitkopen is dat wel. Ik mis in het regeerakkoord dat dat niet gaat gebeuren! Voor de boeren voelt dat als oneerlijk, als "ze willen ons

weghebben". We vergeten het belang van de agrarische sector: voedselproductie, werkgelegenheid voor 600.000 mensen, landschapsbeheer, etc.

Derk: Met natuurlijk verloop in de sector kom je al een heel eind. Veel bedrijven stoppen omdat er geen bedrijfsopvolger is. Uitgangspunt is uitkoop op basis van vrijwilligheid: ruimhartig uitkopen en dat fiscaal aantrekkelijk maken. Daar kan de sector heel erg mee geholpen zijn. Daarnaast zijn er boeren die willen extensiveren en jonge boeren die willen starten. Waar boeren jeuk van krijgen is dat ze elke paar jaar wat anders moeten vanuit de politiek. We pakken nu alles in één keer op. Daar moeten we als samenleving keihard voor betalen, maar daardoor kunnen we het beleid voor de lange termijn neerzetten.

Caroline: Geloof jij echt dat de boeren dan door kunnen? Dat is heel naïef. Goed regelen en dan komt er niks meer bij? Dat gaat niet gebeuren. Wat er gebeurt, is het decimeren van de veehouderij, elke keer komt er weer wat bij. Ik zou je willen meegeven: blijf waakzaam, geloof niet alles wat andere partijen zeggen. Het CDA zien ze nu als gewillige partij. En intussen lacht de PvdD zich kapot.

Derk: Het CDA staat voor de boeren. Ik snap de zorg: sommige partijen zijn pas klaar als de hele veehouderij weg is.

Caroline: Dat gebeurt al!

Derk: Wat is het alternatief?

Caroline: Uitzoeken hoe het precies zit en daar beleid op maken! Waar zit de meeste schade? Is dat oplosbaar? Tot die tijd inzetten op innovaties en zorgen dat de boeren/ondernemers ontwikkelingsruimte krijgen. Afgelopen jaar werden er bij de Regeling Ammoniak en Veehouderij 96 innovaties ingediend. Zelfs Carola Schouten weet niet waarom de helft daarvan is afgewezen. Waarom weten we dat niet?

Derk: Er wordt minimaal 1 miljard uitgetrokken voor innovaties in de agrarische sector, dat is een heel belangrijk onderwerp in het coalitieakkoord.

Caroline: Rob Jetten zegt van niet he! Dat heeft hij letterlijk gezegd in een debat met mij over innoveren of halveren. En nu is hij minister van Klimaat. Lekker dan!

Derk: Voor de transitie van land- en tuinbouw heeft het nieuwe kabinet 25 miljard uitgetrokken (waarvan 20 miljard voor de periode 2022-2030). Daarmee komt een integrale aanpak van stikstof, waterkwaliteit, bodem, klimaat en biodiversiteit. Dit bestaat uit 6.1 miljard voor uitkoop, 5.7 miljard voor afwaardering van grond (voor nieuwe verdienmodellen) en 1 miljard voor innovatie stalsystemen en managementmaatregelen (aanvulling van de redactie: 1.3 miljard voor uitbreiden natuurareaal, 670 miljoen voor Kaderrichtlijn Water, 2.1 miljard voor natuur inclusieve landbouw, 1.2 miljard voor beleid rond versterken ondernemerschap en innovatie en 1.75 miljard voor uitvoeringskosten). Juist omdat we het belang van de sector zien. Gebiedsprocessen waarbij boeren worden uitgekocht betekenen polarisatie van de sector.

Hoe staan jullie in de gebiedsprocessen waarbij boeren worden uitgekocht, ook als ze dat niet willen? In de recente opkoopregeling zit een beroepsverbod. Wat is daarop je reactie?

Caroline: Dat kan gewoon niet!

Derk: Bij de bestaande regelingen zit een beroepsverbod, bij de nieuwe regelingen zou dat niet zo moeten zijn. Daarover is een motie aangenomen in de Kamer.

Caroline:
"Laten we eerst wetenschappelijk onderzoek uitvoeren"

Henk Bleker, voorzitter NMV stelt een soort nieuwe 'landinrichtingswet' voor (of landbouwakkoord) die zeggenschap, zekerheid, zorgvuldigheid en rechtsbescherming waarborgt. Hij heeft daarover van veel boeren positieve reacties gekregen. Begrijp je dat?

Derk: De boer moet een gelijkwaardige partner zijn bij gebiedsprocessen. Voor een deel hebben we dat financieel ingekaderd. Nu moeten we het juridisch nog verankeren dat de boer als gelijke aan tafel zit. Industrie heeft de lobby beter op orde en veel kapitaal. Er zijn een aantal praktische zaken waar we nog aan moeten werken, ook aan de juridische borging.

Caroline: Ik vind dit een interessante en goede optie die het Kabinet zeker zou moeten overwegen en moet onderzoeken. Het grote probleem bij al die overheidsinstanties en al die 'gesprekstafels', is dat de boer daar tot nu toe als een soort van toeschouwer bij zit. Er wordt wel gedaan alsof er met de boeren wordt gepraat, maar er wordt nog steeds over ze gesproken. Het enige verschil is dat ze er nu bij zitten als er over ze wordt gesproken. Maar ze zitten nergens bij als er over ze wordt beslist.

Zou er niet meer (of alleen maar) gebruik gemaakt moeten worden van 'natuurlijk verloop'?

Derk: We willen in de gebieden gesprekken aangaan. Zoveel mogelijk anticiperen op natuurlijk verloop. Wat zijn de metingen bij de natuurgebieden en wat is de ecologische activiteit? Welke individuele boeren zitten er? Hoe staat het met de industrie? Ligt er een snelweg?

Misschien komen we tot de conclusie dat het kan blijven zoals het is. Inzoomen op de boeren: welke willen door, welke boer wil stoppen en wanneer?

Caroline: Daar ben ik heel sceptisch over. Dat zal de intentie zijn, maar je hebt met andere krachten te maken in de Kamer, vooral door de groene partijen. Gaat het CDA er keihard voor liggen als het toch weer anders moet? Of doen ze water bij de wijn om de coalitie niet te laten knappen?

Derk: We hebben afspraken gemaakt en daar moeten we ons aan houden. Er wordt niet vanuit Den Haag bepaald hoe

het eruit gaat zien, maar juist provincies en gemeenten hebben hier een belangrijke rol. Ik snap dat er wantrouwen is na alle ellende die er is geweest. Het wordt echt duwen, trekken en bijsturen. Maar er komt geen schep bovenop: dit zijn de afspraken en de doelen. Daar is praktische en uitvoerbare regelgeving voor nodig plus geld. De boeren zullen op gemeentelijk en provinciaal niveau zelf gelijkwaardig aan tafel moeten zitten en dat proces moeten we borgen.

Caroline: Ik help het je hopen.

Derk: Voor de groene partijen zal het nooit genoeg zijn.

Caroline: Bij D66 en de groene partijen zijn de boeren nog steeds het wisselgeld. Ik ben bang dat dat straks weer gaat gebeuren wanneer het toch weer anders moet. Dat is mijn zorg. Niet per se omdat ik het CDA niet vertrouw, maar met D66 en de partijen die daarachter staan zie ik moeilijkheden voor de toekomst. En het CDA is wel onderdeel van de coalitie.

Hoe kunnen we als boeren meer verdienen aan onze producten? En hoe wordt de wet Oneerlijke Handels Praktijken nageleefd?

Derk: De boeren hebben geen verdienmodel meer, maar zijn het verdienmodel geworden vanaf de voerindustrie tot aan de supermarkt. De boer heeft het meeste risico met hoge investeringen en de minste winst. In het coalitieakkoord is heel veel focus gelegd op monopolieposities, waarbij de positie van de consument is beschermd, maar de positie van de boer niet. Er komt wel wat beweging in de ketenpartijen, maar we moeten de positie van de boer eventueel met wetgeving beschermen.

Caroline: Veel boeren of hun gezinsleden moeten erbij werken, juist vanwege dat slechte verdienmodel.

Derk: Investeren in de sector door verbreding, aanvulling op het verdienmodel en langjarige contracten. Elke boer is anders, elk gebied is anders en de agrarische sector verandert snel. Dat vraagt om maatwerk. Er zullen plekken in Nederland zijn waar je plankgas door kan als boer, maar er zullen ook plekken zijn waar dat niet kan.

Caroline: Dat heeft ook met regelgeving te maken. Wanneer wordt er eens rust gecreëerd in de sector in plaats van er steeds nieuwe eisen op los te laten? Dan voorkom je dat boeren stoppen. Op de zandgronden op de Veluwe en in Noord-Brabant zit veel intensieve veehouderij. Er wordt over gesproken dat een deel daarvan weg moet, maar we weten niet eens wat de meetresultaten daar zijn. Simpelweg omdat er niet gemeten is. Het PBL stelt zelf dat natuurherstel op zandgronden heel lastig is. Ook al zou je daar de intensieve veehouderij weghalen, dan is het nog steeds niet zeker of de natuur daar herstelt door minder stikstof.

Derk: We moeten dat in de juiste volgorde doen: kijken naar het natuurgebied....

Caroline: Eerst vaststellen of er een probleem is!

Derk: Er wordt geen boer gedwongen uitgekocht voordat dat duidelijk is. Veel boeren hebben behoefte aan duidelijkheid omdat ze geen opvolger hebben. Om te voorkomen dat er nog meer boeren gaan afhaken móet er een beter verdienmodel komen. Als een aantal boeren vrijwillig wil stoppen dan zullen er waarschijnlijk anderen zijn die niet hoeven te stoppen.

Caroline: Wij willen naar een soortgelijke regeling toe als "Initiative Tierwohl" in Duitsland, gefinancierd door supermarkten. Boeren krijgen vanuit deze regeling een vergoeding voor extra (bovenwettelijke) inspanningen voor dierenwelzijn, diergezondheid en milieu. Dit staat in het verkiezingsprogramma van BBB. Minister Schouten vond dat ook een interessant voorstel en daar wordt over nagedacht.

Zowel Derk als Caroline geven aan dat ze zich zorgen maken om het verdienmodel bij de melkveehouders. Ook om de grote financiële druk die daardoor ontstaat, die ook de psychische weerbaarheid van de boeren aantast.

Derk:
"Misschien kan het blijven zoals het is..."

Welke rol zien jullie voor de belangenbehartigers en welke rol past daar eigenlijk bij?

Caroline: Goed dat er meerdere belangenbehartigers zijn, LTO-achtig en daarnaast de scherpte van een vakbond. Maar dan moet je wel één boodschap uitdragen. De kracht van de Producenten Organisatie Varkenshouderij is dat ze achter de schermen hun problemen oplossen en altijd met één boodschap naar buiten komen. Dat maakt de varkenshouderij in hun belangenbehartiging en lobby een sterke sector. Binnen de melkveehouderij zijn weleens meningsverschillen. Houd die binnenskamers, want

het maakt je binnen de politiek tot speelbal. Via een PO zou je meer marktkracht kunnen krijgen. De boer is aan zet: er is heel veel versnippering en verdeeldheid: ga nu eens als één front samenwerken!

Derk: Het grootste gevaar binnen de agrarische sector zit intern: gangbaar tegenover natuur inclusief, intensief tegenover extensief. Accepteer dat je verschillend bent en help elkaar. Elkaar bedreigen is niet de oplossing.

Caroline: Het intimideren van iemand, zoals bij Alex Datema is gebeurd, kán gewoon niet. Je kan niet zomaar bij iemand op bezoek gaan omdat je het ergens niet over eens bent.

Caroline:
"De boeren zitten nergens bij als er over ze wordt beslist"

Het bestaande jonge boerenfonds biedt de komende generaties boeren zicht op een solide toekomst voor hun familiebedrijf. De huidige regelingen zijn te bureaucratisch en worden onvoldoende benut. Het CDA wil de aanvraag vereenvoudigen en meer toespitsen op de behoeften van de jonge boeren. Kan dat nog wel binnen dit regeerakkoord?

Derk: Zeker, we hebben juist meerdere keren steun aan jonge boeren uitgesproken. De meerderheid was voor afschaffing van de bedrijfsopvolgingsfaciliteiten, het fiscale voordeel waardoor familiebedrijven over te nemen zijn, juist omdat je daar zoveel kapitaal voor nodig hebt. Deze bedrijfsopvolgingsregeling blijft nu dus bestaan. In het coalitieakkoord hebben we ingezet op de grondbank, die op een goede manier grond opkoopt van boeren die willen stoppen. Als overheid hebben we dan een grondpositie om in te kunnen zetten voor jonge boeren of voor andere boeren om boer te kunnen blijven. Daarnaast zetten we in op langjarige contracten voor natuurbeheer als verdienmodel. Niet alleen de politiek, maar ook de sector, de banken en alle ketenpartijen moeten daaraan meedoen.

Caroline: Jongeren moeten eerst weer vertrouwen krijgen in de toekomst. Dat begint met een goed en langjarig plattelandsbeleid. Daarin moeten we ondernemers, de agrarische sector, natuurorganisaties, luchtvaart, industrie en maatschappelijke organisaties meenemen. Daar moeten we afspreken wie welke ruimte nodig heeft in 2050 en dáár beleid op maken. Jongeren moeten erop kunnen vertrouwen dat ze over 20 jaar nog boer kunnen zijn. Regelingen voor jongeren moeten duidelijk zijn en makkelijk aan te vragen. Hoe kunnen we er als politiek voor zorgen dat boeren in Nederland blijven in plaats van ervoor te zorgen dat boeren weg moeten?

Derk: Dat LNV destijds is afgeschaft is een doodzonde geweest en daar hebben we nu echt last van. Daarmee is veel kennis weggegooid en mede daardoor gaan we de laatste 10 jaar van incident naar incident. Het verdienmodel gaat steeds verder achteruit en de samenleving en politieke partijen stellen de agrarische sector in een negatief daglicht. Die situatie moeten we veranderen.

Kijkend naar het Regeerakkoord, verplaatst u zich eens in een 55-jarige boerin met opvolgster, 120 koeien, 65 hectare waarvan 20 ha met 1,5/ha stikstofgevoelige habitat actief met weidevogels, mooie productiecijfers. Afstand is 1,5 km tot Natura 2000 gebied van 20 hectare met 1,5 hectare stikstofgevoelige habitat. Wat is uw verhaal aan moeder en dochter?

Derk: Uitgangspunt moet zijn hoe je daar kan blijven boeren, gekeken naar landschapsgrond. Kun je hier geen tussenvorm bedenken, bv. minder intensief boeren? Minder bemesten kost opbrengst, dat moet worden betaald door ervoor te compenseren. Niet alleen landschapsgrond ten opzichte van natuur, maar ook ten opzichte van landbouwgrond. Boeren zien een Natura 2000 gebied niet meer als landbouw, maar als natuur. Landschapsgrond kan nooit natuurgrond worden. Altijd kijken naar hoe je verder kan als boer, maar in sommige gebieden zal dat niet lukken. De allerlaatste stap is uitkoop. En waar kan je dan wel verder? Als overheid hebben we daar de verantwoording voor en als samenleving kost ons dat geld.

Caroline: Ik ga het gesprek niet aan om de boer te laten vertrekken, maar ga kijken wat ervoor nodig is zodat ze in hun eigen omgeving kunnen blijven.

Derk: Daar zit ik heel anders in. We zetten alles op alles zodat een boer kan blijven, maar er zijn gebieden waar we tegen een boer gaan zeggen "hier kun je niet verder". We kunnen niet uitsluiten dat we die boodschap moeten brengen. Dat doen we niet vanuit Den Haag, maar vanuit de gebiedsprocessen waar de boer zelf ook aan tafel zit.

Caroline: Ik zeg niet tegen boeren dat ze altijd kunnen blijven. Maar wel: hoe kunnen we ervoor zorgen dat je kan blijven boeren!

Vakbonden eisen helderheid

Hieronder vindt u de brief die mede namens NMV naar de 2 bewindslieden op het Ministerie van LNV is gestuurd. Het kabinet Rutte IV veroorzaakt met het nieuwe regeerakkoord zoveel onrust en onzekerheid bij melkveehouders in diverse regio's, dat de 4 vakbonden NMV, POV, NVP en NAV eerst heldere afspraken met de bewindslieden willen maken voordat ze aan allerlei overlegtafels (m.n. over stikstof) in de provincies aanschuiven.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Zijne Excellentie de heer H. Staghouwer
Hare Excellentie, mevrouw C. van der Wal-Zeggelink

Afschrift aan: Provinciale Staten van Provincies
Interprovinciaal Overleg (IPO)

Datum: 17 januari 2022
Kenmerk: U220126

Producentenorganisatie Varkenshouderij (POV), Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV), Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP) en Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) willen eerst helderheid over de plannen en goede afspraken met u maken, alvorens uitwerking wordt gegeven aan het Regeerakkoord. Het nieuwe Regeerakkoord en de grote stapel stikstofrapporten van 2021 hebben op het platteland allerminst duidelijkheid gebracht. Integendeel, deze zorgen voor grote onzekerheid en veel onrust bij onze boerengezinnen.

Met het verschijnen van het Regeerakkoord is er een nieuwe werkelijkheid ontstaan: een versnelling van de natuur- en stikstofambities van 2035 naar 2030. Bij het Regeerakkoord was er de aankondiging van 'niet vrijblijvende gesprekken' met boeren als vrijwilligheid onvoldoende oplevert. Daarnaast de beschikbaarstelling van 25 miljard euro voor de uitkoop van bedrijven, aankoop van gronden, innovaties e.d. Gelet op de beschikbare bedragen lijkt het kabinet af te koersen op de opkoop van duizenden veehouderijbedrijven en meer dan 100.000 hectare landbouwgrond.

Het kabinet kiest voor een gebiedsgerichte aanpak, waarin provincies het voortouw krijgen. Die zullen ongetwijfeld gaan werken met 'gebiedscommissies' in allerlei varianten. Gelet op het Regeerakkoord en de zeer ingrijpende gevolgen die daaruit voortvloeien voor de agrarische sector en het platteland, vinden wij dat er éérst op landelijk niveau afspraken met ons moeten worden gemaakt.

Er moeten vooraf heldere afspraken worden gemaakt over:
- de randvoorwaarden voor die gebiedsprocessen;
- de zorgvuldigheid en onafhankelijkheid bij de ecologische analyses, die nu overigens nog niet wordt toegepast;
- zeggenschap, rechtszekerheid (o.a. PAS melders en vergunningen) en rechtsbescherming voor boeren.

Wij zijn bereid om met onze mensen constructief aan overleggen deel te nemen en daarmee draagvlak onder boeren te vergroten. Maar instappen in processen met grote belangen en bedragen, die niet met landelijk afgesproken waarborgen zijn omgeven, leidt niet tot vruchtbare samenwerking.

We gaan hierover graag op korte termijn met u in gesprek.

Hoogachtend,

Linda Verriet
Voorzitter POV

Bart-Jan Oplaat
Voorzitter NVP

Henk Bleeker
Interim voorzitter NMV

Teun de Jong
voorzitter NAV

Ooh ooh Den Haag, zwemmen in de miljarden, maar komt het ook tot uitvoering?

Onderstaande column van Henk Bleker is geplaatst in MelkveeMagazine, december 2021

Het regeerakkoord trekt miljarden uit om veehouderijbedrijven te sluiten. Het is een tsunami aan bedrijfssluitingen die op het platteland af dreigt te komen. Boeren blijven rechteloos achter, zelfs het recht om elders weer als voedselproducent aan de slag te gaan lijkt hen ontnomen te worden.

Al die miljarden zijn bedoeld om 'de natuur te herstellen'. Zo immens veel geld en zoveel maatschappelijke gevolgen, voor gezinsbedrijven en voor een hele sector, dan zal er wel overtuigend bewijs zijn dát die boerderij-sluitingen ook echt tot het beoogde natuureffect leiden en van doorslaggevende invloed zijn op 'natuurherstel' in Natura 2000 gebieden! Het tegendeel is waar. Op dit moment is er geen overtuigend wetenschappelijk bewijs voor het positieve natuureffect van de sluiting van dit of dat melkveebedrijf. Er zijn geen betrouwbare meetgegevens over de aan individuele bedrijven toe te rekenen stikstofneerslag, hoeveel slaat waar neer. Er is geen wetenschappelijke onderbouwing van het aandeel dat een individueel bedrijf heeft op de totale (uit andere bronnen zoals verkeer, industrie, import) neerslag in een bepaald natuurgebied.
We weten wel dat de uitstoot uit de veehouderij met ruim 60% is afgenomen de laatste 25 jaar, maar er is niet bijgehouden wat dat heeft betekend voor de natuur.
Het ontbreekt sowieso aan gevalideerde rapportages over hoe kwetsbare natuurgebieden zich precies hebben ontwikkeld. Zijn de kwetsbare soorten en Habitats in al die gebieden nauwkeurig gemonitord? Is exact duidelijk wat de oorzaken zijn van het achterblijven van bepaalde soorten, Habitats, planten en grassen? Weten we precies wat stikstof daaraan 'heeft gedaan en doet'? De vraag stellen is hem beantwoorden: helaas niet!
We zitten nu dus met een overvloed aan geld, 25 miljard, maar tegelijk met een gigantisch tekort aan harde feiten en aan kennis over oorzaken en gevolgen. Zo'n bijna Kafka-achtige situatie leidt in de politiek vaak tot de daar veel beoefende sport van 'jumping to conclusions': er is een probleem, we willen snel……ooh het is natuurlijk stikstof….en het zijn de veehouders…waarvan wij sowieso al vinden dat er te veel zijn…..dus opkopen of onteigenen'. En over twintig jaar komt er een vernietigend rapport van de Rekenkamer: weggegooid geld!

Niet zomaar meedoen

Het nieuwe kabinet kiest voor de regio als het om de aanpak van het 'stikstofprobleem' gaat. Dat is een hele goede keus. Weg met de 'modellen' en de theoretische 'normen' (zoals de Kritische Depositie Waarde). Op naar de provincie en naar de gebieden waar de natuurgebieden in kwestie liggen. Maar daarmee is het gebrek aan feiten en kennis niet weg. Natuurlijk, burgers, boeren en bijv. boswachters van Staatsbosbeheer hebben een heleboel praktijkkennis over de situatie ter plekke. Maar dat is niet voldoende om een gebiedsplan te maken waarin de sluiting van tientallen bedrijven moet worden gemotiveerd.
De miljarden moeten de boerenorganisaties er niet toe verleiden om zo maar mee te doen aan de plannenmakerij in de provincie. We zullen de garantie moeten krijgen dat elk planproces in een gebied/regio begint met beantwoording van de wetenschappelijke vragen vooraf. Toegespitst op de situatie daar ter plekke. We zullen als boerenorganisaties het recht moeten krijgen om wetenschappelijke contra-expertise in te schakelen. Niks de slager - de natuurbeherende organisaties - die zijn eigen vlees keurt.
Dit is een alleszins redelijk beroep op het zorgvuldigheidsbeginsel. Want, let wel: het grondgebied buiten de steden en dorpen is voor 70 tot 90 procent in eigendom van agrariërs en in gebruik voor de voedselproductie. De daar gevestigde bedrijven zijn voor 80% boerenbedrijven. Waar het nieuwe Kabinet naar toe wil, is zeer ingrijpend voor de getroffen veehouderijbedrijven. En, vanzelfsprekend, er zullen boeren zijn die het past om te stoppen of te verplaatsen. Natuurlijk hebben zij het volste recht om zaken te doen met de overheid. Vrijheid voorop en het blijven collega's. Maar het regeerakkoord zegt duidelijk dat er ook 'niet vrijblijvende' gesprekken op het boerenerf gevoerd gaan worden. Daarenboven hebben de kabinets-ambities ook grote impact op de landbouwstructuur in de regio als geheel. Als dan zoiets door de overheid in gang wordt gezet en soms afgedwongen, dan is het in een rechtsstaat volstrekt logisch dat er overtuigend wetenschappelijk bewijs moet liggen - de motiveringsplicht - dat die ingrijpende maatregelen het beoogde natuureffect ook daadwerkelijk hebben!

Prullenbak

Dat de invulling en uitvoering van de kabinetsplannen in de provincies gebiedsgewijs plaatsvindt is logisch. Maar boeren en boerenorganisaties zullen niet in vage gebiedsprocessen stappen. Mooie uitnodigingen als 'kom aan de gebiedstafel zitten' of 'doe mee aan de gebiedsdialogen', gaan de prullenbak in. Het gaat om hún grond, hún bedrijf, hún inkomen en hún toekomst. Daarom dient hen zeggenschap, zorgvuldigheid, zekerheid en rechtsbescherming vóóraf te worden geboden. Dat kan alleen maar via een vooraf geborgde structuur voor die gebiedsprocessen. We kunnen leren van het verleden. In de jaren 80 en 90 vonden ingrijpende herinrichtingen in het landelijk gebied plaats. Het wettelijk kader daarvoor was de toenmalige Landinrichtingswet. In lijn daarmee zijn de komende gebiedsprocessen voor boeren alleen maar 'veilig' als gewerkt wordt met gebiedscommissies, geleid door onafhankelijke door de Kroon benoemde voorzitters, reële zeggenschap voor boeren (tenminste 50% van de stemhebbende leden), bezwaarmogelijkheden, specifieke planbesluiten die voor beroep vatbaar zijn (denk aan besluiten inzake opkoop of onteigening) zodat belanghebbenden (individuele boeren en hun organisaties) die besluiten bij de rechter kunnen aanvechten. Die gebiedscommissies zouden altijd een tweeledig doel moeten hebben: verbetering natuur in Natura 2000

gebieden én verbetering landbouwstructuur in het gebied, zoals innovaties, kavelruilprojecten, verduurzaming, ruimte voor nieuwe verdiencapaciteit.

Ook het planproces dient aan vooraf gestelde eisen te voldoen. We gaan géén ingrijpende besluiten accepteren uit modieus klinkende 'visie-documenten' of 'scenario-schetsen'. Nee, een planproces dient tenminste aan een aantal vormvereisten te voldoen:

- Wetenschappelijk en onafhankelijk opgestelde beschrijving van de 'staat van een natuurgebied' toegespitst op de daar te beschermen soorten en Habitats.
- Idem opgestelde probleemanalyse: mate van afwijking van doelen en opsomming verklarende factoren.
- Verbeterplan dat volgens een vaste ladder is opgesteld: altijd eerst kijken naar verbetering in het beheer, verbetering van de inrichting van een natuurgebied, verbetering van de hydrologie/waterhuishoudkundig beheer, verbetering van de fysieke scheiding tussen het natuurgebied en de omgeving, aanpassing van het grondgebruik direct grenzend aan een natuurgebied, beperkte uitbreiding en als laatste de categorie 'management omgevingsinvloeden'. Pas als het totaal van de omgevingsinvloeden is vastgesteld wordt beoordeeld welke daarvan beïnvloedbaar zijn en welke een wetenschappelijk vastgestelde significante invloed hebben. De uitstoot uit veehouderijbedrijven is daar mogelijk één van. Pas als onafhankelijk is vastgesteld dat die significant is, wordt gekeken wat daar kan worden gedaan door emissiebeperkende, technische en management-maatregelen. Als allerlaatste stap kan beperking veestapel bij één of meer bedrijven of sluiting aan de orde komen. Deze laatste stap wordt altijd dubbel gecheckt op noodzakelijkheid en significantie.
- Een natuur-verbeterplan waarin de onderdelen beperking van de veestapel (is gedeeltelijke sluiting van een veehouderij) of volledige sluiting van een veehouderijbedrijf voorkomen, dient als een voor beroep vatbaar besluit te worden aangemerkt waarbij belanghebbenden (boeren in het gebied en hun belangenorganisaties) naar de onafhankelijke rechter kunnen.

Het beste zou zijn dat de borging van zorgvuldigheid, zeggenschap, (rechts-) zekerheid en rechtsbescherming via de wet zou worden geregeld. Een snellere weg is om het vast te leggen in een Akkoord tussen het nieuwe Kabinet, de provincies en de belangenorganisaties van de agrarische sector.
De uitvoering van de Kabinets-ambities is zeer ongewis. Want het ontbreekt aan van alles en nog wat: aan feiten en kennis, aan ecologen, aan praktische 'landinrichters' (mannen en vrouwen die het vak verstaan om met gevoel voor het boerenbedrijf oplossingen met boeren tot stand te brengen).
Het grootste probleem voor het Kabinet is gebrek aan een heldere uitvoeringsaanpak, structuur en 'last but not least' gebrek aan vertrouwen bij boeren. Ik denk dat de nieuwe bewindslieden op LNV wel eens het allergrootste belang bij een Akkoord met de landbouw kunnen hebben. Anders gaat de uitvoering vastlopen in het moeras. Eén ding is zeker: boeren en hun organisaties gaan niet mee dat moeras in.

Billboards
Als de regering niet ingaat op de gelegitimeerde wens van boeren om zorgvuldigheid, zeggenschap, rechtszekerheid en rechtsbescherming te borgen, rest de boerenorganisaties helaas maar één opstelling: wegblijven van elke gebiedstafel. Dan gaan we een heel ander traject in.
Dan gaat het WOB-wapen worden ingezet. Er zal geen letter en geen woord, geen heimelijk plannetje en geen overleg verborgen blijven van die gebiedsprocessen.
Overal waar mogelijkheden zijn tot juridisch procederen zal dat gebeuren.
Veehouderijbedrijven die in de plannen met voortbestaan bedreigd worden zullen via crowdfunding ondersteund worden door een Stichting Bescherming Agrarisch Eigendom zodat de individuele boer met wat minder zorgen verder kan en niet de strijd tegen onteigening e.d. hoeft te voeren.
Overal in het land zullen billboards verschijnen met hoeveel bedrijven de regering daar wil sluiten. De stand wordt bijgehouden, iedereen zal de teller zien tikken. Iedereen, maar dan ook iedereen, zal het allemaal zien hoe uiteindelijk een paar duizend gezinnen noodgedwongen hun boerderij moeten verlaten. Rechteloosheid en willekeur zullen aan de kaak gesteld worden.
Mijn advies: Kabinet kies eieren voor uw geld. U hebt maximaal maar 3 jaar te gaan, een echte uitvoeringsorganisatie is er niet en de uitvoeringsproblemen zijn nu al zichtbaar, over anderhalf jaar zijn er alweer Statenverkiezingen en reken maar dat de 'plattelands-partijen' daar gaan 'knallen'... Sluit een Landbouwakkoord dat boeren rechtszekerheid, zeggenschap en bescherming biedt en u 'vastigheid' bij de uitvoering.

NMV op Twitter

Volg ons op Twitter ***@NMVnieuws***

Reactie column MelkveeMagazine door Erik Riphagen uit Heerde

In de column van Henk Bleker in MelkveeMagazine wordt een mening gegeven op het voorgestelde coalitieakkoord. Van het akkoord dat door de coalitiepartijen is opgesteld moet nog blijken of het standhoudt in de Tweede Kamer. Veel gebiedsprocessen zijn al in gang gezet en daarvoor zijn ook mensen gevraagd uit de agrarische sector, maar vaak zonder duidelijke doelstellingen. Het gevolg van dit regeerakkoord zal zijn: er moeten minder boeren komen met minder vee en meer grond voor natuur. Daardoor kunnen we minder voedsel produceren, terwijl de bevolking in Nederland groeit waardoor er juist meer voedsel nodig is. Dus moeten we meer voedsel importeren. Wat de footprint is op de plek waar dat geproduceerd wordt? Dat wordt niet gevraagd, zolang de vervuiling maar niet in Nederland is. Met andere woorden: het kabinet heeft boter op het hoofd!

> "Een eerlijk verhaal verandert niet snel, omdat dat is gebaseerd op feiten. Een wollig verhaal verandert elke keer en is weinig steekhoudend"

Berekeningen

Aerius calculater, het programma dat wordt gebruikt om de stikstofneerslag te berekenen voor toestemmingsverlening, wordt geactualiseerd. Daardoor kan de berekening ook voor dit jaar weer veranderen. In het verleden is er door provincies ook stikstofgevoelige natuur toegevoegd die in werkelijkheid niet (of minder groot) aanwezig was. Het werkt als een toverdoos waarbij ze er aan de achterkant gegevens instoppen en waarvan niet duidelijk is hoe die er aan de voorkant uitkomen.

Miljarden beschikbaar

In dit regeerakkoord is heel veel geld beschikbaar dat direct of indirect allemaal naar de natuur gaat. Landbouwgrond wordt afgewaardeerd tot landschapsgrond of natuur, dus grond met beperkingen. De boer wordt er niet beter van, want hij kan er minder mee en de grond wordt nooit weer omgezet naar volwaardige landbouwgrond. Het aantal hectares landbouwgrond neemt af door zulke regelingen, vooral als daar grote bedragen tegenover staan. De grond is dan niet meer in het bezit van boeren, maar het wordt "wensnatuur" met de verplichting om het als landschapsgrond te huren of te beheren: bloemenrijk, kruidenrijk, of hoe het ook mag heten. Herstructureringsplannen zoals het kabinet dat in de agrarische gebieden wil met een stukje natuur is prima, maar de denkwijze moet zijn dat ze de landbouw voorop moeten zetten en niet de natuur. Ik krijg de indruk dat de hoeveelheid natuur meer prioriteit krijgt dan de kwaliteit daarvan. Vooral omdat de TBO's niet worden gecontroleerd of ze hun beheerdoelstellingen halen. Als boeren moeten we niet verplicht worden onze bedrijfsvoering te wijzigen als we dat niet willen. Een verdienmodel vanuit de natuur is niet verkeerd voor degenen die het past, maar het is een glijdende schaal: als de buurman een flinke duit centen krijgt voor het beheer van landschapsgrond, dan komt de "geregisseerde natuur" dichter bij je eigen bedrijf. Met als gevolg dat jij de volgende bent die aan de beurt komt.

Definitieve richting

Als boeren willen we een gezond product leveren. Daarbij hebben we te maken met de grillen van de markt en vooral met de grillen van de politiek. Het coalitieakkoord geeft een definitieve richting die niet teruggedraaid kan worden. Het coalitieakkoord heeft een linkse richting en de Eerste Kamer ook, zodat ze sneller een meerderheid zullen krijgen om wetsvoorstellen aangenomen te krijgen. Zoals het nu lijkt, zal er bij de Provinciale Statenverkiezingen in 2023 meer op BBB worden gestemd. Dan zullen plattelandspartijen een grotere stem krijgen en is het behalen van een meerderheid voor linkse plannen niet meer zo makkelijk.

De politiek gaat aan heel veel knoppen draaien om stikstof te verminderen. Over 20 jaar zullen we waarschijnlijk constateren dat het niets heeft geholpen in de oplossing van de problematiek rondom stikstof, verdroging, CO_2, methaan, fijnstof, etc. Wanneer de veehouderij krimpt, vermindert de hoeveelheid groene stikstof. Industrie, woningbouw en wegen zullen dan de opgekochte groene stikstof omzetten naar grijze stikstof.

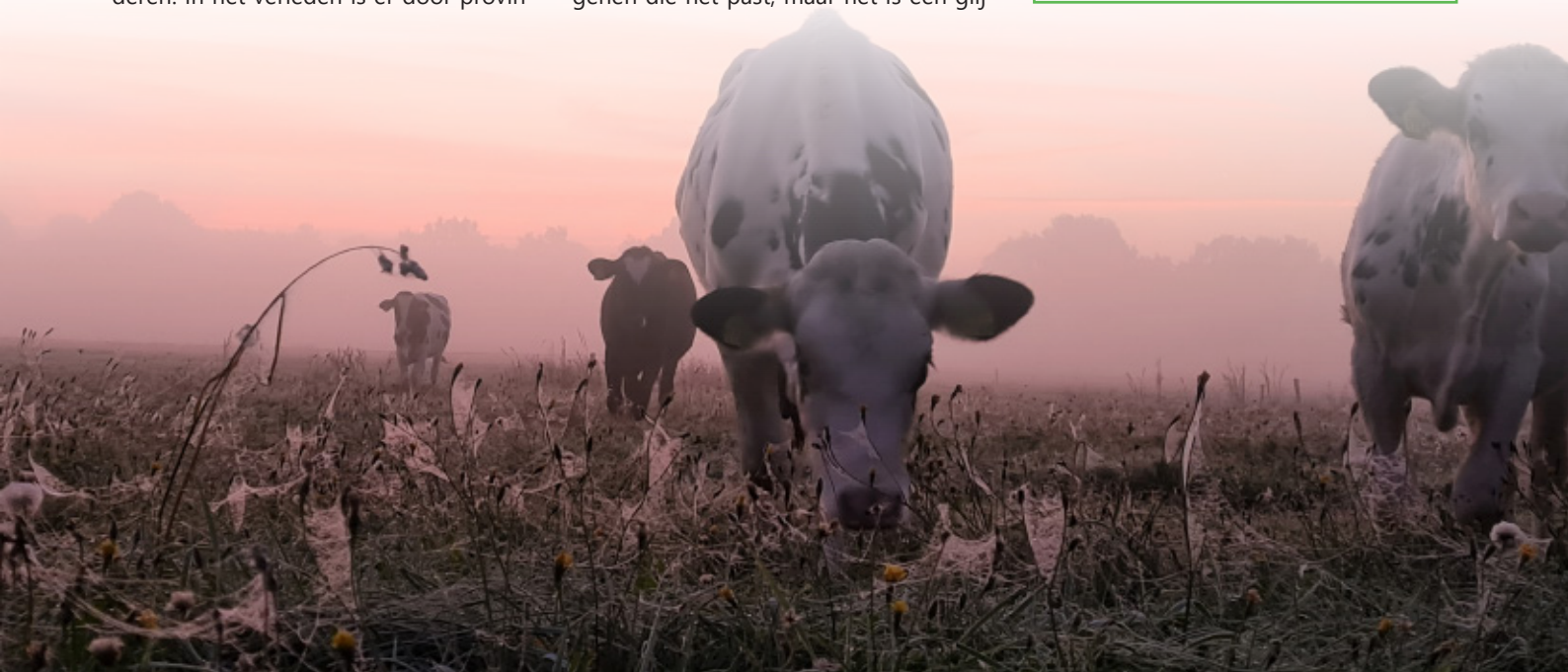

NMV-informatie

Secretariaat NMV
Krachtighuizerweg 28
3881 PD Putten
Tel: 06 213 22 313
E-mail info@nmv.nu
Website: www.nmv.nu
Twitter: @NMVnieuws

Contactpersonen per provincie

- **Drenthe:**
Evie Waninge, Dwingeloo
0521 591468 - drenthe@nmv.nu
- **Flevoland:**
Herman Zonderland, Espel
06 30007833 - flevoland@nmv.nu
- **Friesland:**
Sjoerd de Vries, Readtsjerk
06 39722288 - friesland@nmv.nu
- **Gelderland:**
Peter van Beest, Lienden
0344 662334 – gelderland@nmv.nu
- **Groningen:**
groningen@nmv.nu
- **Limburg:**
Hans Geurts, Veulen
0478 541592 - limburg@nmv.nu
- **N-Brabant:**
Johan van Gorp, Alphen
013 5081547 - brabant@nmv.nu
- **N-Holland:**
Sjaak Ruijter, Schagen
06 27323960- nholland@nmv.nu
- **Overijssel:**
Lammert van Dijk, Kampen
06 10634335 - overijssel@nmv.nu
- **Utrecht:**
Chiel Markus, Papekop
0348 565588 - utrecht@nmv.nu
- **Z-Holland:**
Henk van Egmond, Nieuwkoop
06 41736675 - zholland@nmv.nu
- **Zeeland:**
Esther Vermuë, Kapelle
06 29288621 – zeeland@nmv.nu

Onze contactpersonen staan voor u klaar bij vragen, opmerkingen of suggesties. Maar ook als u leden wilt aanmelden. Uiteraard kunt u uw boodschap ook mailen naar het secretariaat. Aanmeldingen kunnen tevens eenvoudig via onze website gedaan worden via nmv.nu/lid-worden/

Help onze regio's!

De Nederlandse landbouw ligt onder vuur. Vanuit verschillende hoeken worden er proefballonnetjes opgelaten die gaan over ons en onze toekomst. Onteigening in de Krimpenerwaard, de ganzenproblematiek in verschillende delen van Nederland of de Brabantse stalei-sen: De NMV verzet zich ertegen. Maar we kunnen altijd extra mensen gebruiken. Wil je je regioteam ondersteunen, neem dan even contact op met je regiobestuurder (zie lijst links). We kunnen je hulp gebruiken!

Volg NMV via WhatsApp

Snel ledenberichten ontvangen of eenvoudig NMV-berichten delen?
Volg NMV nu via NMV-WhatsApp. Meld u aan en ontvang onze ledenberichten rechtstreeks via WhatsApp. Deze dienst is uitsluitend voor NMV-leden beschikbaar.
NMV verstuurt de berichten via WhatsApp verzendlijsten. Uw contactgegevens en reacties zijn niet zichtbaar voor andere personen dan NMV. U ontvangt ons bericht alsof het een normaal persoonlijk WhatsApp-bericht is. Wel kunt u zelf het bericht delen met de WhatsApp-contacten uit uw eigen telefoonlijst.

Zo werkt het:
Voeg het NMV-telefoonnummer 06 213 22 313 toe aan de contactpersonen op je telefoon (bijvoorbeeld als Nederlandse Melkveehouders Vakbond of NMV).
Suur uw contactgegevens naar info@nmv.nu met het onderwerp 'NMV-WhatsApp aan'.
Wij verwerken uw aanmelding en u ontvangt vanaf dat moment onze ledenberichten via WhatsApp.
Afmelden
Wil u afmelden? Stuur ons dan een bericht via Whatsapp met de melding 'NMV-WhatsApp uit'.

Ledenactie

Wilt u een goed inkomen behouden?
Wilt u een belangenbehartiger die wet- en regelgeving voor u in de gaten houdt en voor u opkomt? Wilt u dat uw mening gehoord wordt?
Word dan lid van NMV!
Zodat u met een gerust gevoel uw bedrijf kunt runnen.
Word ambassadeur van NMV, maak uw collega-melkveehouder lid!
Hoe groter onze achterban, hoe meer invloed. Als u uw collega lid maakt, ontvangt uzelf ook een softshell jas. Geef u op bij het NMV-secretariaat,
tel. 06 213 22 313 of via onze site www.nmv.nu.
Voor jonge melkveehouders onder de 35 jaar is er een speciale actie: Schrijf je nu in en ontvang 50% korting op het eerste jaar van je lidmaatschap. Bovendien ontvang je maandelijks ons ledenblad 'Koebont' en een NMV-jas!
De NMV voor en door melkveehouders.
Uw inkomen en belang is onze prioriteit!

Nederlandse Melkveehouders Vakbond